

BÁC HỒ ĐỌC SÁCH BÁO

Năm 1923, nhà thơ Nga Ôkíp Mandenxtam đã nói với thế giới rằng: từ Nguyễn Ái Quốc tỏa ra một nền văn hóa của tương lai. Trên nền tri thức cơ bản của một học sinh Quốc học Huế, trên hành trình dần thân đi tìm chân lý, bàn chân của Bác Hồ đã in trên khắp các châu lục. “Đi một ngày đàng, học một sàng khôn”, nhất lại là một người chịu học, chịu đọc và thông tuệ như Bác, thì sự tiếp thu những tinh hoa thế giới để tỏa sáng một nền văn hoá của tương lai như Ôkíp Mandenxtam tiên đoán, là lẽ đương nhiên.

Khi trở thành lãnh tụ của Đảng, vị Chủ tịch đứng đầu Nhà nước, Bác vẫn tiếp tục đọc sách báo, không chỉ nhằm nâng cao sự hiểu biết mà còn để nắm bắt thông tin trong và ngoài nước... Những người từng làm việc, từng phục vụ và giúp việc cho Bác Hồ đều thán phục trước sự ham đọc sách báo của Bác. Đọc sách báo như một nhu cầu, nếp quen trong sinh hoạt hàng ngày không thể thiếu được của Bác.

Thời gian còn khỏe, Bác đọc báo, bản tin vào ban ngày và vào các buổi tối sau 21 giờ. Bác có thói quen khi đọc, ngón tay đưa theo dòng, mắt dõi theo, chỗ nào có vấn đề chú ý thì dừng tay ghi chép hoặc đánh dấu để dễ nhận biết những chỗ cần chú ý, những số liệu và thông tin cần xử lý. Đọc báo, thấy gương người tốt muốn thưởng Huy hiệu, Bác dùng bút bi hoặc bút chì màu đỏ khuyên vào. Chỗ nào cần lưu ý, Bác đánh dấu gạch chéo (/); đánh dấu bằng chữ X và gạch chéo (X/) là chú ý dòng; (!) là lạ; có vấn đề chưa rõ ràng, còn nghi ngờ, Người đánh dấu chấm hỏi (?) và yêu cầu văn phòng xác minh lại. Đoạn nào cần xem kỹ, Bác đánh dấu gạch chéo và chấm phẩy (/;). Đã xem xong, Bác viết chữ V... Các đồng chí phục vụ cứ nhìn vào các ký hiệu đó là hiểu và thực hiện theo ý của Người. Bác cũng hay dùng chữ Hán để đánh dấu. Chữ Hán viết dọc, những chỗ lẽ nhỏ, viết chữ Hán không đề lên chữ của sách báo, điều quan trọng hơn là chữ Hán giữ được nội dung mà Bác lưu ý. Có những lúc Bác trích tư liệu vào cuốn sổ nhỏ cũng bằng chữ Hán, những tư liệu này Bác sử dụng để viết báo.

Tuổi Bác ngày một cao, để bảo vệ giữ gìn đôi mắt của Bác, Văn phòng Phủ Chủ tịch cử các cán bộ phục vụ như: Vũ Kỳ, Cù Văn Chúc, Lê Hữu Lập... đọc sách báo cho Bác nghe. Người sau này gắn bó nhiều nhất với Bác là chú Cù Văn Chúc (từ năm 1962 cho đến khi Bác ốm nặng). Chú Chúc thường đọc sách, báo và các bản tin của Thông tấn xã và Bộ Ngoại giao, được Bác tin nhiệm cao. Để cho Bác đỡ phải nghe nhiều, chú Chúc thường đọc tóm tắt nêu những ý chính những vấn đề quan trọng nhất. Chú đọc rõ ràng, truyền cảm nhất là khi tuổi Bác đã cao, thính giác suy giảm thì ngữ điệu phải thật phù hợp, đòi hỏi người đọc phải nhạy cảm và hiểu ý của Bác. Thường thì mỗi ngày chú đọc phục vụ Bác vào các buổi sáng, trưa, chiều, tối. Ngày chủ nhật đọc vào buổi sáng và tối và chỉ đọc các báo địa phương gửi biểu Bác. Qua các tin bài báo địa phương phản ánh, Bác phát hiện ra những gương “người tốt việc tốt”, yêu cầu văn phòng xác minh và tặng Huy hiệu. Khi đọc báo vào buổi tối, chú Chúc chọn những vấn đề có nội dung nhẹ nhàng để Bác nghe cho đỡ căng

thẳng. Những vấn đề dễ gây xúc động thì đọc vào ban ngày. Bác chú ý nghe đến mức phát hiện được cả chỗ viết sai, sửa cả cách dùng từ và lỗi chính tả. Có những chỗ Bác yêu cầu đọc lại nhiều lần để hiểu cho kỹ. Chú Cù Văn Chúc cũng là người được Bác giao cho nhiệm vụ cắt những bài báo phản ánh về gương “người tốt việc tốt” dán thành từng chuyên đề về gương chiến đấu, sản xuất, thiếu nhi học giỏi, dũng cảm... Sau này Bác chỉ đạo ông Hà Huy Giáp, Phan Hiền in thành các tập sách “Người tốt việc tốt”.

Sách Bác đọc có nhiều thể loại. Nguồn sách báo gửi tới để Bác sử dụng có từ nhiều nguồn khác nhau. Sách biếu của các tác giả gửi tặng, sách biếu của những cá nhân và tổ chức nước ngoài tặng Bác qua Bộ Ngoại giao hoặc các đoàn của ta đi công tác, các nhà xuất bản gửi biếu... Sách báo đọc xong, Bác thường gửi tới các nơi cần sử dụng. Những sách báo cần làm tư liệu, Bác giữ lại, nhưng sử dụng xong lại gửi đi. Vì vậy, Bác không có thư viện riêng. Những cuốn sách, tờ báo khi Người qua đời còn lưu lại tại nhà **54** trong Phủ Chủ tịch, nhà sàn là những báu vật vô giá. Sách, báo đã trở thành món ăn tinh thần và phương tiện thông tin không thể thiếu được của một con người vĩ đại như Bác Hồ kính yêu của chúng ta.

Bài học rút ra

Đối với nền giáo dục của nước ta hiện nay, nhất là trong cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, học không những dưới sự hướng dẫn của người thầy mà còn phải tự học. Tự học là phần rất quan trọng trong cuộc sống hiện đại của mỗi người, trong tự học thì đọc sách là phương pháp quan trọng nhất giúp con người tự học đạt hiệu quả cao. Thế nhưng ở nước ta hiện nay, nhiều người không còn có thói quen đọc sách mà chỉ chăm chú theo dõi tin tức trên mạng xã hội. Đối tượng cần phải đọc nhất là học sinh – sinh viên và những người lãnh đạo thì chính họ lại là những người ít đọc sách nhất. Các trường học đã đánh mất hẳn việc dạy cho trẻ em, HS-SV thói quen đọc sách và ngay ở mỗi gia đình, các em cũng không còn được truyền dạy thói quen đọc sách. Chính vì vậy, thói quen đọc sách báo, khả năng lựa chọn sách và cách đọc của Bác rất đáng để mọi người học tập và noi theo, đặc biệt trong điều kiện hiện nay, chúng ta đang ra sức xây dựng một xã hội học tập, dựa trên tư tưởng xuyên suốt: ***“Học tập suốt đời”***.